

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. De speciebus impreßis intellectus Angelici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

vlla operatio propria spiritualis; nõ enim apperet, nec moueri poterit localiter, quia nõ poterit ad hunc motum determinari cū non habeat grauitatē aut leuitatem, vnde non magis poterit moueri fursū, quā deorsū, ergo substantia spiritualis necessariò esse debet intellectiua. Deinde substantia perfectissima qualis sine dubio est spiritualis debet esse viuens, sed si sit viuens necessariò est intelligens non enim viuit vitā vegetatiuā, vel sensitiuā, ergo viuit vitā intellectiua. Maior ex eo probatur, quia omnis substantia viuens est nobilior substantia non viuente, ergo substantia spiritualis est nobilior, quālibet substantia corporeā etiam viuente, necesse omninò est vt sit viuens. Denique constat substantiam eo esse perfectius intellectiua, quo magis recedit à materia, cognitio enim sit per recessum & eleuationem à materia, ergo substantia quæ omni expers est materiæ, debet esse perfectio modo cognoscitiua, id est, intellectiua.

Assertio
secunda.

Dico secundo, probabilius esse quod intellectus Angelicus est omnino indistinctus realiter à substantia ipsius Angeli. Ita enim docui potentias animæ identificari cum anima, quæ per se ipsam est vita, vnde sequitur quod in Angelis distinguere non potest intellectus multiplex re distinctus sed neque distinguere etiam ratione potest intellectus agens cuius proprium munus sit purificare species, & possibilis, qui efficiat ipsam intellectionem: nam intellectus agens idē tantum ponitur in anima, vt producat cum phantasmate species impressas intelligibiles necessarias ad intellectionem, sed hoc in Angelo necesse non est, quia non sunt in eo aliæ species quā spirituales, vt constabit ex dicendis statim.

Assertio
tertia.

Dico tertio, intellectum Angelicum distinguere specie, imò & proximo genere ab humano: quin etiam intellectus Angelorum specie distinctorum distinctos esse inter se specificē.

Ratio est quia nulla est substantia in qua non sint proprietates aliquæ quæ non conueniant vlli alteri substantiæ diuersæ speciei, sed dempto intellectu, nulla erit proprietas substantiæ Angelicæ specialiter conueniens, ergo intellectus illi necessariò distinguuntur specificē.

Solutio
trium du-
bitationū.

Ad primam Resp. esse connexionem essentialē substantiæ spiritualis, cum ratione intellectiui, ob causam quam attuli adeò vt sit impossibile, adæquare vnā intelligere sine altera. Fateor quidem quod si substantia spiritualis sumatur inadæquatē, non dicit aliud quā negationem materiæ, ac impenetrabilitatis, sicut materiale constituitur per impenetrabilitatem: si autem sumatur adæquatē secundum omnia, quæ sunt illi essentialia, dicit etiam rationem intellectiui, vt probatum est.

Ad secundam Resp. substantiam spiritualem non esse connexam cum ratione intellectiui præcisē quatenus substantia est, neque seorsim vt est ens spirituale, sed coniunctim prout est substantia spiritualis.

Ad tertiam Resp. conced. sensus externos animalium specie diuersorum ex sententia magis probabili non esse diuersæ speciei vt probabam in libris de anima, videntur enim eadem habere obiecta formalia, de sensib⁹ internis diuersa ratio est, videreturq; omnino illos specie distinguere, & ratio ibi allata erat, quia præter sensus externos sunt inter animalia sufficiens proprietates per quas illa possint distinguere, nam illæ sunt proprietates genericæ tantum, at verò sublato intellectu Angeli nulla restat proprietas specifica, per quam vnus Angelus specie differat ab altero. Fateor intellectus istos specie distinctos habere quoque obiecta formalia non quidem in ratione rei, quia eadem obiecta omnes cognoscunt, sed in ratione obiecti, quia modos tendendi habent diuersos. Neq; tamen hinc sequitur visiones beatas diuersorum Angelorum esse specie distinctas, vt tradebam in superiori tract.

SECTIO II.

De speciebus impressis intellectui Angelici.

S. Thomas q. 55.

Species impressa simul cum potentia cognoscente principium solet esse cognitionis, vt patet ex libris de anima, hæc enim ratio est propter quam vocantur imagines & similitudines virtuales obiectorum, quia loco ipsius obiecti concurrunt ad cognitionem, complendo potentiam & illam determinando. Explicata itaque potentia cognoscente Angeli meritò ad explicandas species descendendo quæ potentiam illam adiuuant, quomodo scilicet Angelus illis egeat, vnde illas habeat, quales illæ sint. Vnde mihi quatuor videntur esse huius loci propria. Primum sit existentia & necessitas specierum in intellectu Angeli. Secundum ad quæ obiecta species impressæ sint Angelis necessaria. Tertium principium à quo Angelus species illas accipit. Quartum quidditas & variæ specierum illarum proprietates.

S. I.

Existentia & necessitas specierum in intellectu Angeli.

Duplex potest hic esse quæstio, prima de facto vtrum illi Angeli qui nunc sunt possint omnia intelligere sine specie superaddita. Secunda de possibili, vtrum sit possibilis aliquis intellectus, qui nullis ad cognoscendum egeat speciebus.

Ratio enim dubit. esse potest primò, quia si dantur in Angelo tales species, illæ vel determinant necessariò intellectum, vel determinant illum liberè, si necessariò, ergo Angelus omnia semper intelligit: si liberè, ergo prius cognoscitur obiectum quā species determinat.

Prima
dubitatio.

Secundò, Angelus ad intelligendum non indiget speciebus, si eius intellectus possit continere totam virtutem illius speciei vniuersalis quæ repræsentat Angelo sua obiecta, sed Angelicus intellectus totam illam virtutem continere potest speciei vniuersalis, ergo Angelus intelligere potest sine speciebus vllis. Maior euident est, probatur minor quia hoc non ostenditur implicare, vnde vltimus argumentor, possibilis est intellectus finitus qui contineat totam virtutem illius coniuncti, nimirum intellectus & speciei vniuersalis, ille intellectus non egeret speciebus ad cognoscendum, ergo possibilis est intellectus qui nullis ad cognoscendum egeat speciebus. Probatur maior, intellectus qui contineret virtutem coniuncti, quod est finitum, esset tantum finitus, sed intellectus qui se solo contineret virtutem intellectus & speciei huius vniuersalis contineret tantum virtutem coniuncti finiti, nam intellectus & illa species sunt coniunctum finitum, ergo intellectus non esset finitus. Maior videtur euident, quia continere virtutem finitam non est esse infinitum.

Secunda
dubitatio.

Dico primò, in intellectu Angelico requiruntur necesseariò species ad intelligendum: neque videtur esse possibilis intellectus creatus, qui cognoscat omnia sine specie.

Assertio.

Primam partem communiter admittunt Theologi contra Durand. Ocham. Gabrielem Baconis, quibus assentitur Vasq. disput. 200. c. 3. etiam si species admittat in intellectu hominis: sed immeritò planè, quia eadem rationes quæ suadent necessarias esse in humano intellectu species, probant etiam illas in Angelico requiri. Præcipua enim probatio petitur ex memoria rerum præteritarum, debet enim dari aliqua ratio cur Angelus potius possit cognoscere obiecta præterita, quæ aduertit, quā illa quæ non aduertit, cur possit scire actus suos præteritos, magis quā futuros, sed si per actum priorem nulla imprimatur species intellectui, nulla potest assignari ratio huius cognitionis, ergo admittenda est in intellectu aliqua

Prima pars
de facto.

aliqua species. Hoc autem valet aequè in Angelo, ac in homine, non enim minus recordatur Angelus præteritorum quàm homo. Altera ratio necessitatis specierum est, quia ut obiecta cognoscantur, requiritur eorum præsentia, nõ enim cognoscimus ea quæ sunt valde distita, vel etiã ea quæ opaco aliquo corpore teguntur, quod nõ contingeret si potentia cognoscens, nihil deberet pati ab obiecto. Sed hoc etiã verum est in Angelo, quod absentia nõ videt, ergo manifestum est, quod in intellectu Angelico dantur species impressæ. Accedit ratio à priori, quia potentia cognoscens incompleta est, & indeterminata ad cognitionem suorum obiectorum, ergo determinari debet & compleri per speciem, cognitio enim imago est obiecti, ergo debet produci ab obiecto, vel à vicaria eius specie.

Secunda
pars de
possibili.

Secundam partem quæ agit de possibili fuisse probant Suares lib. 2. c. 3. Arrubal, & plures alij graues Theologi contra quosdam recentiores, quibus videtur non ostendi quod sit impossibilis intellectus se ipso cognoscens omnia sine specie. Et sanè ratio quæ hoc probet efficaciter, difficilis est. Primò enim argumentatur Suares, quia omnis intellectus creatus exigit compleri ab obiecto, alioqui deberet continere obiecta omnia, contineret enim speciem obiectorum omnium, ergo & obiecta omnia saltem in esse intelligibili, sed quod continet obiectum in esse intelligibili, continet etiam illud in esse reali, ergo intellectus ille contineret omnia obiecta in esse reali. Hæc argumentatio difficilis est, quia ille intellectus non contineret obiecta, quæ cognosceret sine specie, sed contineret species illorum obiectorum, & illarum virtutem, suppleret enim tantum concursum illarum, ergo si contineret species facere posset totum quod illæ faciunt.

Secundò, argumentatur Arrubal, quia nulla substantia finita sufficere potest, ad cognoscenda infinita, quæ cadunt sub intellectu. Verum si possibilis est species vniuersalis, quæ sufficere possit Angelo ad omnem intellectionem, non apparet vnde peti possit infinitas in intellectu habente vim finitæ speciei.

Argumentari ergo licet probabilius, quia implicat intellectus qui cognoscat omne intelligibile, præcisè ex eo quod est intelligibile, nam hoc prouenit non potest nisi ex infinitate intellectus, ideòque ut dixi proprium est Deo, sed si Angelus nullis egeret speciebus ad quilibet cognoscendum, ille cognosceret quidlibet ex eo, præcisè quod esset cognoscibile; non enim determinaretur per existentiam aut præsentiam obiecti, sed determinaretur præcisè ad cognoscendum per hoc quod obiectum esset cognoscibile, ergo implicat intellectus qui cognoscat sine specie.

Deinde altera etiam ratio bona est, quia implicat intellectus cui tam sit debitum futura cognoscere, quàm præsentia, & secreta cordium, quàm res non secretas; nam illæ (ut postea dicam) sunt notæ Deitatis: sed intellectui qui cognosceret omnia sine specie tam esset debitum cognoscere futura quàm præsentia, & res secretas quàm non secretas, nam æqualiter contineret repræsentationem illorum omnium, ergo ille intellectus implicat.

Solutio
dubitatio-
num.

Ad primam Resp. Angelum liberè uti posse suis speciebus, propter consuetam cognitionem obiectorum, quam habet aliquando ut constabit ex sequentibus.

Ad secundam, Resp. satis ostensum esse quod implicet intellectus continens speciem vniuersalem repræsentantem Angelo sua omnia obiecta: tota ergo difficultas est in illa propositione, intellectus qui continet virtutem coniuncti finiti, non esset nisi finitus, hoc enim distinguo intellectus qui contineret cõiunctum finitum, in eo genere in quo est illud coniunctum, esset finitus, concedo: ille intellectus qui contineret coniunctum finitum in diuerso genere, nego: sicut enim quantumcunque coniunctum ex intellectu & lumine

Tom. I.

gloriæ sit finitum, ille tamen intellectus qui contineret vires illius coniuncti esset infinitus, quia illud cõiunctum continet aliquid quod est extra rationem intellectus finiti. Idem dico de illo intellectu qui contineret virtutem intellectus simul, & speciei vniuersalis, quæ quamuis finita sit, tamè est extra totam rationem intellectus finiti, ut probatum est: atque adeò intellectus habens vires coniuncti huius finiti, esset infinitus simpliciter, quia cognosceret quodlibet intelligibile, præcisè quia esset intelligibile, & futura & secreta cognoscere posset ex propria sua ratione.

S. II.

Ad quam obiecta cognoscenda intellectus Angelici exigit species.

Quatuor sunt vniuersim quæ Angelus cognoscit. Primò, se ipsum, & sua accidentia. Secundò, alios Angelos, & res immateriales. Tertiò, Deum & res supernaturales. Quartò, res materiales. De illis singulis potest dubitari, utrum requirantur necessario species ad eorum cognitionem.

Ratio dubit. est primo, quia si Angelus potest seipsū cognoscere sine specie, quia sibi est maximè immediatus poterit etiam oculus videre se ipsum absque specie, quia sibi est maximè vicinus, & immediatus, consequens est absurdum, ergo & antecedens.

Triplex
dubitatio

Secundò, si Angelus cognoscit se ipsum per suam substantiam debet dari duplex influxus, alter potentie alter obiecti, sed hoc erit impossibile, quia potentia non distinguitur à substantia, ut probatum est, ergo Angelus non cognoscit seipsum per suam substantiam.

Tertiò, Angelus potest se ipsum abstractiue cognoscere in suis effectibus, sed illa cognitio fieri non potest per substantiam ipsius Angelici, ergo Angelus eget speciebus ad sui cognitionem.

Dico secundò, Angelus ad intuitiuam cognitionem suæ substantiæ, suorumque accidentium nullis eget speciebus, ad cognitionem aliorum Angelorum, & rerum quarumlibet immaterialium si fuerint ab eo distantes, speciebus indiget, si fuerint proximæ, ac immediatæ, species non exigit, sed eæ tamen necessariae sunt Angelo ad cognitionem cuiuscunque obiecti materialis. Ad cognitionem autem solum mediatam Dei aut alterius obiecti eget speciebus alicuius alterius obiecti.

Affertio
trimestris.

Prima pars de cognitione ipsius substantiæ Angelicæ admittitur ab omnibus, probaturque, quia species non sunt necessariae ad cognitionem nisi ut suppleant absentiam, & intelligibilitatē obiecti, sed Angeli substantia, & omnia eius accidentia præsentia sunt intellectui, suntque maximè intelligibilia, cum sint spiritualia æquè ac species, ergo ad illa intelligenda non sunt necessariae species. Dixi tamen species nõ requiri ad cognitionem intuitiuam ipsius Angelici, quia si Angelus potest cognoscere se ipsum abstractiue, nihil dubito, quin ad eam cognitionem requiratur aliquid distinctum à substantia ipsius Angelici, quod miror negari à Suare ac aliis pluribus. Cognitio enim abstractiua sicut non potest fieri per propriam speciem, sic fieri non potest per propriam substantiam obiecti, ergo hæc cognitio fieri debet per speciem alienam, esse autè possibile hanc cognitionem patet, quia si potest Angelus cognoscere causas in effectibus, potest cognoscere seipsū in aliquo proprio effectu, v.g. cur cognoscendo reflexè cognitionē sui nõ poterit seipsum cognoscere.

Ad sui co-
gnitionem

Secunda pars, de cognitione aliorum Angelorum qui sunt ei prorsus immediati contra Suarem probati posse videtur eadem ratione, quia idè Michael se ipsum cognoscere potest per propriam substantiam, quia est spiritualis, & præsens intellectui, sed Gabriel est etiam ipsi præsens, ut suppono, & concurrere potest ad cognitionem Michaelis; si enim ab intellectu non distat, certè concurrere potest, æquè

Cognitio
aliorum
Angelorum.

Ff 2 20

ac species, & æque ac substantia ipsa Michaëlis. Neque dicas quod principium concurrrens ex parte obiecti debet necessarium inharere potentia cognoscens ut ipsam determinet; hoc enim est aperte falsum, nam ad visionem beatam loco speciei Deus concurrat, neque tamen inhareret. Sed neque inconueniens est, quod Angelus inferior concurrat immediate ad sui cognitionem quam habebit Angelus superior: frustra requirere videtur Suares, ut principium concurrrens ex parte obiecti, sit tam nobile, ac Angelus intelligens, species enim non est tam nobilis: neque requiritur vlla subordinatio, sed uterque necessario determinat intellectum alterius ad sui cognitionem, eo modo quo determinaret ipsamet species.

Quod si Angelus cognoscens distet ab Angelo cognoscendo, certum est necessariam esse specie m, quia suppono actionem naturaliter esse non posse in distant, & requiri concursum effectuum obiecti ad cognitionem, unde sequitur quod vnus Angelus distans non potest ab alio percipi sine specie: quod male video negari à Vasq. Martinon, & alijs paucis. Neque dicas intellectus non minus est completus ad eliciendum suum actum, quam voluntas ad suum, sed voluntas licet egeat obiecto determinante, per modum puri termini, non tamen eget obiecto determinante per modum causæ: Verum disparitas reddita est alibi quia actus voluntatis non est imago obiecti, atque adeo necesse non est ut procedat ab obiecto, à quo debet procedere intellectus ut sit imago.

Cognitio
rerum ma-
terialium.

Tertia pars de cognitione quacunque obiectorum materialium siue sint distantia, siue sint immediata, negatur à Vasq. Lessio, & alijs: probatur autem quia obiectum materiale siue præsens fuerit, siue distans, concurrere nullo modo potest ad cognitionem spirituale, ut constabit ex dicendis statim. Neque probatione videtur indigere quod addebam de cognitione mediata, & abstractiua Dei, aut obiecti cuiuslibet alterius; cum enim cognitio abstractiua illa sit, quæ fit per species alias, certè patet quod ad eam necessario exigitur species illius in quo aliud cognoscitur, aut certè aliquid æquiualens speciebus.

Solutio
trium du-
bitationū.

Ad primam Resp. esse disparitatem inter oculum, & Angelum, quia oculus ut videat requirit distantiam obiecti, quam non requirit Angelus.

Ad secundam Resp. malè Vasq. & Caietan. existimare, quod solus intellectus Angeli concurrat tantquam potentia, substantia verò ipsa non concurrat ad modum obiecti, quod mihi probari non potest, quia idè tantum Angelus seipsum cognoscens non indiget specie, quia eius substantia supplere potest, id quod faceret species, sed si solus intellectus concurrat, tantquam potentia, substantia non supplebit concursus speciei, ergo præter concursum potentia, debet etiam requiri concursus ipsius substantia. Sed difficultas hæc levis est ex suppositione, quod intellectus Angeli non distinguatur ab eius substantia.

Ad tertiam patet ex prima parte conclusionis quomodo ad cognitionem sui abstractiuam Angelus egeat specie, aut aliquo alio supplente locum speciei.

S. III.

Vnde Angelus accipiat suas species ad intelligendum.

Hæc est præcipua difficultas circa istas species, quas propterea nonnulli Theologi negant vllas in Angelico intellectu reperiri, quia explicari vix potest, unde illas accipere possit Angelus; non enim potest illas habere, nisi vel ab obiecto quod cognoscitur, vel à sua substantia & intellectu agente, vel à Deo, qui vel illas omnes ab initio ipsi concreauerit, vel producat eas ad præsentiam obiectorum. Quidquid enim hic statueris, habebit sanè difficultatem.

Ratio autem dubitandi primò est, quia si Angelus potest recipere species ab obiectis etiam materialibus non est opus ut ex species à Deo ipso infusa sint sed illæ species produci possunt ab obiectis, nam ex sententia probabili phantasma materiale concurrere potest effectiue ad speciem immaterialem cum intellectu agente, ergo effectus spiritualis produci potest à causa materiali. Deinde argumentor cum Scoto non potest Angelus intuitiue videre obiecta per species à Deo infusas, sed oportet ut eas recipiat ab obiecto existente. Quod probò, nam vel illa eadem species quæ repræsentabat obiectum antequam existeret, illud postea repræsentat quando existit & sic repræsentat existens antequam existat, vel non repræsentat, & sic Angelus duplicem recipit speciem eiusdem obiecti.

Quod re-
cipiat ab
obiectis.

Secundò, illæ species procedere possunt per emanationem à substantia ipsius Angeli, quia id quod est connaturaliter debitum alicui substantia manat effectiue ab ea substantia, tanquam proprietas connaturalis, alioqui negarem proprietates manare à substantia, sed species sunt aliquid connaturaliter debitum substantia Angelicæ, ergo emanant à substantia ipsius Angeli.

Quod fiant
per emanationem.

Tertiò, istæ species si à solo Deo produci possunt, sunt reuera supernaturales, nam hic est proprius character supernaturalitatis. Deinde si Deus creans Angelum dedit illi species rerum omnium quas per totam æternitatem erat cogniturus, certè nulla potest asserri ratio, cur Angelus non cognoscat futura, & secreta cordium, si enim habet illorum omnium species, certè nulla potest asserri ratio, cur non ea cognoscat quid enim ei deest: si verò Deus illas species de nouo modificat, hoc est dicere quod Deus producit nouas species, quia illa modificatio noua, est noua species, cum sit noua repræsentatio obiecti, neque difficilior est produci nouam speciem, quam nouum modum. Dicere autem quod illæ species quæ priusquam obiectum existeret, illud non repræsentabant, repræsentant postea quando existit obiectum, videtur absurdum, ut fusè infra ostendetur.

Quod à
Deo non
fiant.

Quartò, absurdum videtur ponere in Angelis infinitas actu species, vel certè infinitarum rerum repræsentatiuas, atque adeo æquiualeuter infinitas: si autem habent species omnium quæ cognituri sunt tota æternitate, habent species infinitarum rerum repræsentatiuas, ergo non habent à Deo species. Imò deberent habere species illorum omnium quæ possunt cognoscere. Quæro enim, vtrum Angelus qui nunc est, videret meum motum, si ego non hodie mouerem isto numero motu quo moueor, sed mouerem alio motu, ergo erunt in Angelo species omnium possibilium.

Erunt infi-
nitæ spe-
cies.

Dico tertiò, Angelus non potest habere species nisi à Deo, est autem probabilius quod ab initio suæ creationis, illas omnes accepit: ita docent cum S. Thom. Thomistæ omnes, Suares, Molina, & melior pars Theologorum.

Conclusio.

Ratio est, quia species Angelicæ non possunt esse nisi vel ab obiectis cognitis, vel ab ipsa substantia Angeli cognoscentis, vel ab ipso Deo: non sunt ab obiectis cognitis, neque ab ipso Angelo cognoscente, ergo sunt à Deo.

Minorem negant multipliciter aduersarij. Primò enim Scotus, Alensis, Maior, Gabriël, Bassolis volunt species illas esse ab obiectis ipsis, sed eos video diuinos esse, nam alij volunt species totaliter produci ab obiectis ipsis, & in Angelo recipi: alij volunt non produci speciem ab obiecto, sed produci cognitionem: alij denique speciem produci partim ab obiecto, partim ab Angelo illuminante, ac eleuante ipsum obiectum ad productionem effectus improporionati. Contra quos tamen omnes ratio efficax primò est,

Non acci-
pit ab ob-
iecto.

est, quia obiectum purè materiale non potest con-
naturaliter producere speciem spiritualementem, sed si An-
geli reciperent species ab obiectis materialibus, pos-
set agens materiale producere effectum spiritualementem,
ergo non potest obiectum materiale producere spe-
ciem spiritualementem, ergo non potest Angelus recipere
species ab obiectis saltem materialibus. Maior in con-
fesso est apud omnes; si enim posset agens materiale
producere connaturaliter effectum spiritualementem non
probaretur spiritualitas animæ rationalis ex opera-
tionibus eius spiritualibus: imò posset Angelus spi-
ritualis trahi, & moveri ab agente corporeo. Deinde
si species Angelicæ producerentur ab obiectis seque-
retur Angelos non posse quidquam intelligere nisi
haberent obiecta prorsus indistantia, & immediata,
hoc autem non est probabile, nam demones inuoca-
ti à Magis statim veniunt, certum autem est quod
species produci non possunt ab obiectis ad tantam
distantiam: imò si obiecta vel materialia vel spiritua-
lia producant speciem in Angelis, debent producere
illas per totum medium corporeum, atque ita species
spirituales reciperentur in subiecto corporeo: quin
etiam absente Angelo deberent semper obiecta pro-
fundere species spirituales; quæro enim per quid?
Angelo præsentè obiectum determinetur ad produ-
cendam speciem, quam antea non producebat. Non
ab Angelo ipso, quia ille Angelus deberet cognosce-
re obiectum antequam in illud ageret, quomodo?
enim ager si non cognoscat: ponere autem sympa-
thiam aliquam inter formicam, & Angelum, per quam
formica determinetur, prorsus absurdum est. Neque
dicas obiectum materiale posse eleuari ab Angelo ut
effectum producat spiritualementem; hoc enim est impos-
sibile, quia si Angelus eleuat obiectum materiale ad
productionem huius speciei, debet illam continere,
atque ita debet posse illam se solo producere: sed ne-
que potest eleuare obiectum nisi efficiendo aliquid
in ipso obiecto, nihil autem efficit ut dixi, ergo
non eleuat.

Secundò, alij videntes quod obiectum profunde-
re non potest has species malunt dicere, quod illæ
producantur per emanationem à substantia, vel in-
tellectu ipsius Angeli tanquam naturales eius pro-
prietates, ita enim censent Bannes, & Granadus, sed
omnino improbabiler, quia si substantia ipsius An-
geli produceret in se species eorum quæ potest intel-
ligere, produceret in se species omnium possibilium,
quia nullum est possibile, quod non possit intelligere,
nec est maior ratio, cur de facto producat nunc spe-
cies huius mundi existentis, quam alterius; si enim
creasset alios homines, & alios Angelos, certè Ange-
lus haberet illorum species emanantes à sua substan-
tia, ergo nunc de facto producit illorum species, quia
esset eadem substantia quæ nunc est. Neque satisfacit
Granadus cum ait istos Angelos habere connexio-
nem cum istis creaturis, quæ nunc sunt, non autem
cum alijs; hoc autem absurdum est, quia Michaël
v. gr. non magis est connexus cum hac musca nunc
existente, quam cum alia quæ nunquam erit, si enim
ista existeret, æquè illam cognoscere posset, & exige-
ret habere illius speciem.

Tertiò, itaque reliquum est, ut istæ species produ-
ci non possint nisi à causa prima, cum à nulla causa
secunda illæ produci possint, sed tota difficultas su-
perest, verum ab initio creationis Angelorum, Deus
illis species omnes tribuerit rerum illarum quas erant
cognituri: an verò eas producat quotidie ad præsen-
tiam obiectorum, sic enim explicatur facilius quomo-
do Angeli non cognoscant futura, & secreta cordium
& quomodo non egeant speciebus infinitis, aut infi-
nita representantibus.

Sed mihi nihilominus attentius illa cogitanti vide-

tur probabilior S. Thomæ sententia, quæ ponit spe-
cies illas omnes à Deo infusas esse Angelis ab initio.
Probat autem primò, quia certum est quod pluri-
marum rerum species Deus infudit Angelis ab initio,
alioqui creasset eos in statu infanti, in quo nihil
prorsus scirent, neque scire possent nisi studerent, &
longo tempore discerent, vnde dicitur Angelus fuisse
ab initio plenus sapientiâ, & decore, ergo proba-
bilior est, quod omnes species Deus ab initio Angelis
tribuit; non enim maior est ratio de aliquibus potius
quam de alijs. Deinde videtur gratis dici quod Deus
nouas semper, & nouas species per se ipsum fornet,
quas æquè producere potuit ab initio.

Ad primam ergo Respon. satis ostensum esse, quòd
Angelus accipere non potest species ab obiectis, vel
materialibus, quæ non possunt producere aliquid im-
materiale, vel ab immaterialibus, quæ non possunt
agere in distans, neque villo modo videtur probabi-
le quod phantasma effectiue concurrat, ad productio-
nem speciei spiritualis ut suppono ex libris de anima.
Deinde ad argumentum Scoti respondeo posse co-
gnosci obiectum intuitiue per speciem non produ-
ctam ab ipso obiecto, sed à Deo: Cognitio enim in-
tuitiua est, quæ res cognoscitur ut est in se, non au-
tem instar alterius, quod potest fieri per speciem à
Deo productam. Ad probationem dico quod species
quæ representabat obiectum possibile, non potest re-
presentare illud existens, neque mirum est duas in
Angelo esse species quarum vna representet obic-
tum in statu duntaxat possibili, altera illud represen-
tet in statu actualis existentia: vel certè vna species
æquiualens pluribus, ut mox dicam poterit vtrumque
illum statum representare.

Ad secundam etiam constat quod species emanare
nullo modo possunt à substantia ipsius Angeli, cum
non sit maior ratio, cur emanent illæ species, quam
aliæ. Ad probationem ergo respondeo, maiorem illam
non esse absolute veram id quod est connaturaliter
debitum alicui substantiæ manat effectiue ab illa sub-
stantia. Hoc (inquam) non est semper verum, quia
forma debita est materiæ, neque tamen effectiue pro-
ducitur à materiæ. Deinde distingui etiam potest ma-
ior, proprietates manant à substantia, si sit proprietates de-
terminata, ita ut exigatur potius quam altera conce-
do: si non sit proprietates determinata nego. Aliquæ
species exiguntur ab Angelo, non certæ, quædam ac-
determinata: idèd non est maior ratio, cur hæc pro-
ducatur potius, quam altera, quia non sunt proprie-
tates determinatae.

Ad tertiam Resp. Angelum & animam rationalem
non produci nisi à solo Deo, & tamen non esse super-
naturales: falsò enim nonnulli vocant illud superna-
turale, quod à solo Deo produci potest, quod mani-
festè falsum est, quia supernaturale potius est illud,
quod cuilibet subiecto creato, aut creabili est prorsus
indebitum, istæ itaque species quamuis à solo Deo
produci possint, non sunt tamen nisi naturales, de
cognitione futurorum, & secretorum cordis dice-
tur scilicet, 3.

Ad quartam Resp. Angelos habere infusas species
rerum omnium, quas totà æternitate cognituri sunt
neque tamen illas species esse numero infinitas, quia
vna species representare potest plura ut dicitur sta-
tim, vbi etiam explicabitur quomodo vna species fi-
nita possit representare successiue infinita, si ego non
moueret hodie isto motu quo nunc moueor, sed mo-
uerer cras, Deus impressisset Angelo speciem motus
illius quem eram habiturus, non impressisset spe-
ciem motus huius qui nunc est, si futurus ille non
fuisset: vnde nego quod nunc sint in Angelo species
rerum omnium possibilem.

Solutio
quatuor
dubitatio-
num.

S. IV.

Quidditas & proprietates specierum Angelicarum.

Non loquor nisi de illis speciebus quas Angelus accipit à Deo, nam de illis quas imprimit ipse sibi deferuientes ad memoriam, nihil esse potest controuersie de illis autem alijs, primò quæritur, vtrum illæ possint esse vniuersales, representantes plura. Secundo, vtrum omnes representent objecta intuitiue. Tertiò, vtrum representent vniuersalia.

*Triplex
dubitatio.*

Ratio ergo dubitandi primò est, quia si species Angelicæ sunt vniuersales poterit species vna vniuersalis finita manens representare infinita; valet enim argumentum calculatorium, quod species eo est perfectior quo representat plura, ergo infinite perfecta est si representet infinita. Deinde si species vna representet plura objecta specie diuersa, erit in multiplici specie quod implicat, alioqui actus idem esse poterit actus scientiæ, & fidei.

Secundò, si esse potest vniuersalis illa species, poterit representare omnia possibilia & omnia futura, hoc autem est inconueniens, quia dictum est sapius quod eadem visio videre non potest se ipsam, non magis autem implicat vnum, quàm aliud, quia eadem rationes pro vtroque militant.

Tertiò, deberet necessariò Angelus cognoscere simul omnia, quæ per eandem speciem vniuersalem representantur: si enim excitatur species, debet necessariò representare illa omnia quorum est species, voluntas autem non potest excitare speciem, quia sic prius objectum cognosceretur quàm species esset excitata. Denique illa species esset similis pluribus rebus dissimilibus, quod pater esse prorsus impossibile.

Assertio. Dico quartò, esse valde probabile quod species omnes infusæ Angelis, sunt ita vniuersales, vt per vnā plura objecta represententur: omnes representant objecta intuitiue, non abstractiue: neque representant immediatè vniuersalia sed tantum singularia.

Sunt vniuersales.

Prima pars, quod vniuersales sint hæ species, communiter admittitur, quia species representans multa objecta disparata non magis implicat, quam potentia quæ attingat etiam plura objecta: sed si possibiles sint species huiusmodi, conuenientius est attribuire illas Angelo, quam ponere in eo multitudinem innumeram specierum minutissimarum: non enim fieri debet per plura, quod fieri potest per pauciora, ergo dicendum est esse in Angelis species aliquas vniuersales, quantæ verò illæ sint, & quàm multa objecta representent, & vtrum Angeli quo sunt superiores, eo pauciores habeant species, ealque magis vniuersales incertissimum est.

Sunt intuitiue.

Secunda pars, asserens species illas esse intuitiue evidens est, quia potest Angelus cognoscere abstractiue objecta per species obiectorum quæ cognoscit intuitiue, ergo non est necesse vt accipiat species ad ea quæ cognoscit abstractiue. Quo eodem argumento probatur species istas representare immediatè singularia, non autem vniuersalia, quia ex speciebus singularium facile deuenire potest Angelus ad cognitionem vniuersalium.

Representare potest infinita.

Ad primam Respondeo posse vnā speciem finitam representare infinita saltem successiue, nam sicut potentia cognoscens, quamuis sit cognoscitiua rerum infinitarum, finita tamen est, nulla ratio probare potest speciem fore infinitam, si representet infinita, id est si possit concurrere successiue ad cognitiones obiectorum infinitorum: Calculatio autem illa sæpè reiecta est; species enim geometricæ,

non arithmetice perfectior est quo plura representat, quia perfectio eius non est maior gradualiter, sed tantum in diuersa specie. Sed neque absurdum esset, vt illa species representaret simul infinita concurrente ad cognitionem finitam infinita representantem, potest vna species impressa representare plura objecta diuersæ speciei sub eadem ratione formali ideo vnus erit speciei vbi disparitas est de actu qui haberet plura objecta formalia, & esset in multiplici specie.

Instantia.

Instantis, cognitio quæ representat infinita comprehensiue, infinita est, ergo illo species impressa, esset infinita, quæ representaret virtualiter comprehensiue infinita. Probat autem antecedens, cognitio quæ attingeret comprehensiue Deum infinitum esset infinita, ergo similiter cognitio quæ comprehensiue attingeret objecta infinita esset infinita, quod enim adequatur infinito non est finitum.

Respon. posse cognosci etiam comprehensiue, infinita extensiue, per cognitionem intensiue finitam, vt constat ex dictis de scientia Christi: Disparitas est inter cognitionem Dei comprehensiuam, & comprehensionem obiectorum infinitorum, quæ singula essent finita, quia illa cognitio habet obiectum infinitum intensiue, quod est ex se cognoscibile per cognitionem essentialiter infinitam: altera verò habet obiectum extensiue duntaxat infinitum.

Ad secundam Respondeo esse impossibile, vt species impressa non representet se ipsam; patet enim quod Angelus vt cognoscat suas species impressas, non eget alijs speciebus impressis: sicut enim dixi posse Angelum cognoscere se ipsum per propriam substantiam, sic species eo ipso quod est immediata intellectui, se ipsam etiam representat, neque alia indiget specie per quam representetur, vnde non apparet quod implicet species impressa quæ representet omnia possibilia, est autem dispar omnino ratio speciei expressæ. Fateor enim quod sæpè dixi, esse impossibile, vt creata cognitio cognoscat se ipsam, & sit formalis imago sui ipsius, quamuis possit aliqua species esse imago virtualis sui ipsius; nam esse imaginem virtualem sui ipsius, est posse producere sui imaginem, quod facit quotidie intellectus, imò & quilibet pictor pingere potest se ipsum, sed non potest esse imago sui ipsius: omnis igitur imago formalis specificatur immediatè ab obiecto suo, & dicit ad illud relationem, quia immediatè illud respicit, non autem mediante actu: similitudo autem virtualis, non necessariò specificatur ab obiecto suo, neque semper dicit ad illud relationem, quia non immediatè respicit obiectum, sed tantum mediante actu cuius est productiua; idè enim tantum dicitur imago, quia productiua est actus qui est imago, ergo ab illo actu specificatur, non ab obiecto.

Quomodo excitatur.

Ad tertiam Resp. speciem vniuersalem non representare semper in actu secundo illa omnia, quæ representat in actu primo, quia excitare debet voluntatem Angeli, prius confusè cognoscentis illud obiectum. Nam Angelus in suis speciebus reflexè cognitis habet notitiam quandam confusam omnium obiectorum, quæ representantur per illas, & inde pro libito excitat species ad cognitionem obiecti quod vult cognoscere: facile autem sic intelligitur, quomodo species vniuersalis moueat ad cognitionem vnus obiecti, non mouendo ad cognitionem alterius, neque villo modo implicat vt aliqua species sit virtualis similitudo rerum dissimilium, quatenus potest producere cognitionem rerum dissimilium.